

Tartu Linnavolikogu

Teie 28.06.2023

Meie 08.09.2023 nr 1-5/10793

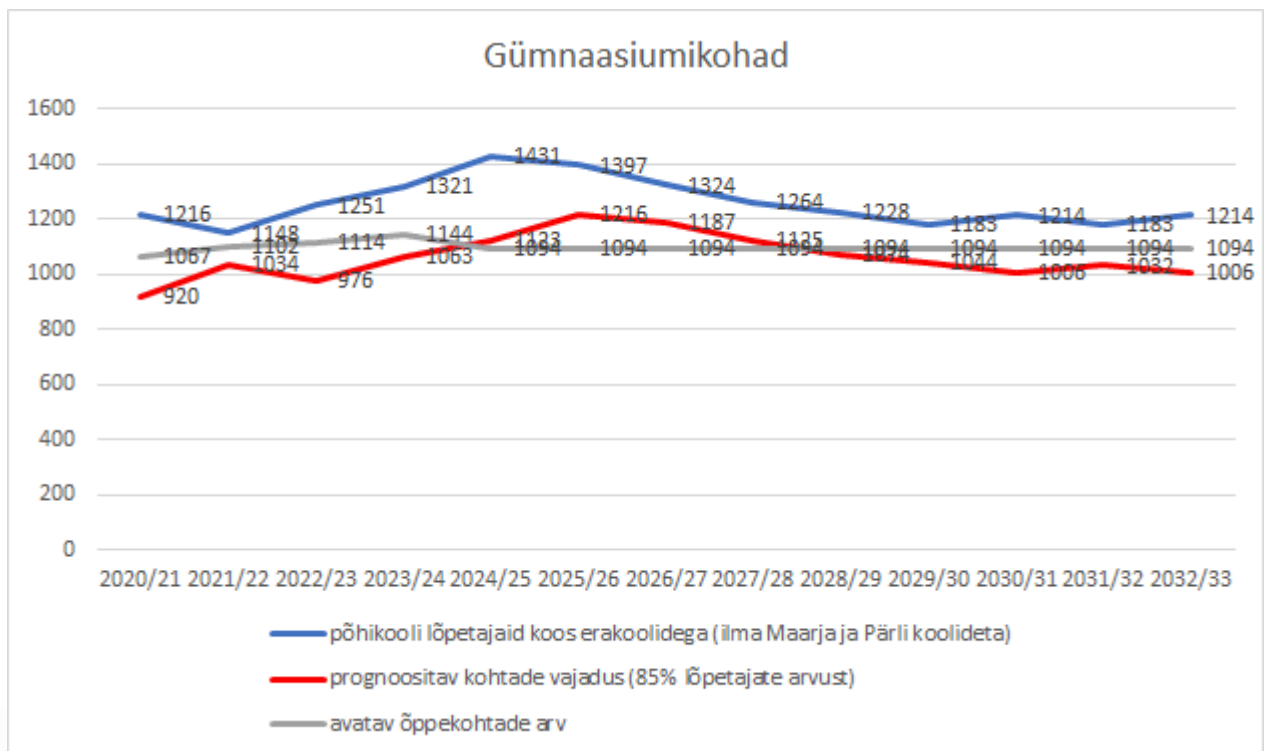
Vastuseks arupärimisele Tartu linna gümnaasiumikohtade arvu ja katsete kohta

Tartu Linnavolikogu liige Kristiina Tõnnisson esitas 28. juunil 2023. a arupärimise, milles palus selgitusi Tartu linna gümnaasiumikohtade arvu ja katsete kohta. Annan järgnevalt vastuse Teie arupärimises püstitatud küsimusele:

1. Kui paljud Tartu linna põhikoolide lõpetajatest sel aastal gümnaasiumisse pääsesid ja kui paljud siin sügisel gümnaasiumiõpinguid alustavatest noortest tulevad väljastpoolt?

Hetkel on kinnitatud 2023/2024 õppeaastaks gümnaasiumi esimese aasta õpilaseks 1144 õppurit, nendest 72,5% (829 õppurit) lõpetasid põhikooli Tartu linnas ja 27,5% (315 õpilast) omandasid põhihariduse väljaspool Tartu linna.

2. Milline on prognoos Tartu linna võimalike gümnaasistide arvu ja gümnaasiumi kohtade tegeliku olukorra kohta 10 aasta perspektiivis?

Graafikult on näha, et järgnevad neli õppeaastat (kuni aastani 2027), on põhikooli lõpetajate arv Tartu linnas võrdlemisi suur, mis tingib ka mõnevõrra suurema gümnaasiumikohtade vajaduse. Kõige rohkem on põhikooli lõpetajaid 2025 ja 2026 aastal.

3. Kas Tartu linna kavatseb rajada uusi gümnaasiumi- või kutseõppekohti?

Kuigi lähiaastatel on Tartus põhikooli lõpetajate arv võrdlemisi suur, siis hetkel on Tartu linnas põhikoolijärgseid koolikohti (ehk õppimisvõimalusi nii gümnaasiumides kui kutseõppeasutustes) piisavalt kõikidele Tartu põhikoolide lõpetajatele. Arvestades põhikooli lõpetajate kasvu suurendasid alanud õppeaastal vastuvõtu mitmed gümnaasiumid ja kutseõppeasutused. Näiteks Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumisse võeti 7 paralleelklassi asemel vastu 8 paralleeli jagu sisseastujaid, vastu võeti rohkem õpilasi ka Tartu Jaan Poska Gümnaasiumi, VOCO-sse ja Tartu Kunstikooli.

Põhikoolijärgsete õppimisvõimaluste loomisel on oluline hoida Tartus üldharidusliku gümnaasiumi ja rakendusliku kutseõppe võimalused (koolikohad) tasakaalus. Kõik põhikooli lõpetajad ei lähe edasi õppima gümnaasiumi vaid valivad oma edasiseks haridusteeks kutseõppeasutuse. Kõik põhikooli lõpetajad ei ole paraku ka võimelised läbima küllaltki mahukat ja teoreetilist gümnaasiumi õppekava ja neile sobibki paremini rakenduslikum kutsekeskharidus. Tööandjate ja ettevõtjate poolt on tehtud kriitikat, et Tartus on gümnaasiumikohti liiga palju ja liiga vähe läheb peale põhikooli õppima kutseõppesse. Praegusest veelgi suurem konkurents gümnaasiumidesse oleks nende meelest igati tervitatav, mis paneks rohkem noori valima gümnaasiumi asemel kutseõppe.

Tõsi on see, et üha rohkem teiste omavalitsuste õpilasi soovib teha katseid ja astuda just Tartu linna gümnaasiumidesse. See näitab, et meie gümnaasiumihariduse kvaliteet on kõrge ja seda hinnatakse. Oleme seisukohal, et Tartu linn ei pea oma kuludega gümnaasiumikohti juurde looma teiste omavalitsuste põhikoolide lõpetajatele. See peab olema riigi vastutus, kuna riik on muuhulgas deklareerinud, et põhikoolijärgne haridus on keskvõimu vastutusala teema.

Kohtumistel Haridus- ja Teadusministeeriumis on arutatud veel ühe riigigümnaasiumi ehitamist Tartusse, arvestades just seda, et Tartusse tullakse õppima ka mujalt. Paraku konkreetsete plaanideni jõutud ei ole, sest keskvalitsuse tähelepanu (riigigümnaasiumid, investeringud koolivõrku jms) on hetkel suunatud Ida-Virumaale. Linnavalitsuse poolt näeme üht lahendust selles, kui meil õnnestuks riigi toel rajada Tartu Herbert Masingu Koolile uus õppehoone (milleks vastav krunt on linnal olemas) ja laiendada Jaan Poska Gümnaasiumit praegusesse Masingu kooli õppehoonesse (Vanemuise 33).

4. Kuivõrd ja kuidas Tartu gümnaasiumite ühiskatsete kavandamisse on kaasatud teadlasi (haridusteadlased, vaimse tervise eksperdid jne)?

Tartu gümnaasiumite ühiskatsete kavandamisse ei ole kaasatud teadlasi. Üldised tingimused gümnaasiumidesse vastuvõtuks kehtestab haridus-ja teadusminister. Kooli vastuvõtu tingimuste ja korra eelnõu valmistab ette kooli direktor ning see esitatakse enne kehtestamist hoolekogule arvamuse andmiseks. Oleme seisukohal, et Tartu koolijuhid on piisavalt kompetentsed korraldamaks vastuvõttu lähtuvalt parimatest praktikatest.

5. Kuivõrd on ühiskatsete korraldus kooskõlas tänapäevaste õppe- ja hindamiskorralduse suundumuste ja soovitustega?

Küsimusest jääb arusaamatuks, milliseid konkreetseid tänapäevaseid õppe- ja hindamiskorralduse suundumusi ja soovitusi küsija silmas peab.

Ühiskatsed on üks viis õpilaste teadmiste hindamiseks. Kui Tartu viis gümnaasiumi 2015. aastal ühiskatsete tegemises kokku leppisid, siis oli üheks eesmärgiks muuhulgas vähendada sisseastuja pingeid ja asjatut ajakulu proovimaks sisse astuda mitmesse erinevasse gümnaasiumi.

Selleks tuli tal teha sisseastumistestid ja läbida vastavad protseduurid igasse kooli eraldi, kuhu ta soovis kandideerida. Ühiskatsetele (ühistele sisseastumistestidele) üleminek vähendas sisseastujate pinged ja ajakulu oluliselt, sest nende tulemusi arvestavad kõik viis gümnaasiumi ühiselt.

Ühiskatsete testide koostamisel lähtutakse põhikooli riiklikust õppekavast. Näiteks sel aastal hinnati õpilaste teadmisi eesti keeles, matemaatikas, loodusteadustes ning inglise keeles lähtuvalt põhikooli õpiväljunditest. Testitulemustega saavad gümnaasiumid tagasiside õpilase õppe edukuse kohta ning testitulemused on aluseks gümnaasiumitele eristada õpilasi vastu võtmisel ja nende õppe edasisel kavandamisel.

Tänaseks on ühiskatsete süsteemi edasi arendatud, tehakse teste elektrooniliselt koostööpartneri Haridus- ja Noorteametiga (HARNO), teste saavad õpilased sooritada oma põhikoolis jne. Tartus kaheksa aastat tagasi algatatud ühiskatsetega on tänaseks liitunud mitmed teiste omavalitsuste gümnaasiumid ja ka osad riigigümnaasiumid (kevadel 2023 kasutas üle 30 gümnaasiumi Tartu ühiskatsete teste). On saavutatud kokkulepe Haridus- ja Teadusministeeriumiga, et ühiskatsete tehnilise teostuse eest vastutab HARNO.

Loomulikult on igal süsteemil (sh gümnaasiumide sisseastumisel) arenguruumi. Tartu gümnaasiumid on alustanud aruteluga järgmise aasta ühiskatsete korraldamise teemal. Meile teadaolevalt on ka Haridus- ja Teadusministeerium algatanud gümnaasiumide vastuvõtmise põhimõtete muutmise (põhikooli eksamite sooritamisele järgnevad gümnaasiumi vastuvõtu tegevused ühtses süsteemis üle Eesti), eesmärgiga vähendada õpilaste pingeid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Lemmit Kaplinski
abilinnapea